

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**F. Ioannis Andreae Coppensteinii, Ordinis Prædicatorum
Theologi & Parochi Heidelbergæ Castigatio Apologiæ
Calvino-Catecheticæ**

Coppenstein, Johann Andreas

Moguntiaë, 1626

Deartvata Præfatio Dedicatoria Lavrentii Ad Fridericum V.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35247

Præfatio Coppensteiniana ad Lectorem.

deque habet; dummodo sibi argutus esse, viderique aliis videatur Apologista linguaculus, nec edentulus; qui tanto maiorem se videri ducit; quanto minorem eleuatiunculis despiciabundis fecerit alterum. Denique & istud lucri à me abstulit: quod à me Catechesin excaluinizatam recaluinizauit; vt bis excaluinizatam reciperet.

Hæc talia ille: Ego quæ, qualia?

V. EGO quo ad REM, ei pauca repono; vt Respondens; non vt è Cathedra docens: Ad HOMINEM pluscula; præsertim vbi premere videri potest. Sed tria mihi accidunt compendio: 1. Mea nuper edita Luthero-caluinistica; ad quæ persæpè remitto. 2. Testimonia ipsius vnum ad scopum, Locumq; Communem conglobata; quæ ictu plerumq; vno refecare licebat. 3. Deniq; verbosa magis, quam neruosa sua efferendi forma; plana satis, sed insana nimis; cuius succum & medullam eliquatam reddo; & adnumero; simul & Responsum ad numerum ordine reddo.

VI. Reddo & suum ipsi dentium stridorem caninum, sibilumque linguæ Sardonix; idque suis ipsiusmet verbis ad autorem remissis. Vix dum raro epithetum do aliud illi, nisi quod Res ipsa plerumque sua dederit.

VII. Quandoque per æstum, aut æstrum Caluinisticum aliam tangit controuersiam, quam quæ sit scopi, loci, propositiue; talia in non dictis repono, & transeo; quia res controuersas remiscere diuersas nolo; maloque statem ad scopum progredi; quam sequi diuertentem, ac digredi.

Demum precor DEVM pro ipso, non tam ab ore viro fannioso, quam in anima fannioso; vt saniam expectoret hæreticam, sanetque eum DEVS: Equidem Iannas ipsi iam nunc ex animo condono, cum vere Christiana ac Religiosa

A M N I S T I A.

Porro, Pauca libemus Apophoreta Deducatoria Minister;
Consuleque boni: sintque saluti.

DEARTVATA
PRÆFATIO DEDICATORIA
LAVRENTII
AD
FRIDERICVM V.

I. NISTER Calvinista. Genius hæreticorum, & pseudodoctorum ab omni æuo fuit fidem orthodoxam sub inuidiosis vocabulis traducere: teste temporum Historia. Ita in ipso Christianismi exordio Doctrina Evangelica dicebatur *Noua*, Act. 17. & *Secta*, siue *hæresis Nazarenorum*: Act. 24. Christiani ab Porphyrio, Luciano, Iuliano apostata *Galilai*; ab Arianis *Romonsiani*, *Athanasiani*. Ita nos hæretici Pontificii vocant *Zvinglianos*, *Luth. Caluinianos*, *Sacramentarios*; &c. quæ nos damnamus nomina, qui, vt ait Athan. orar. 2. contra Arian. à Christo

Deartuata Præfatio Dedicatoria Apologista.

à Christo Christiani & sumus, & nuncupamur. Putant autem fortiter omnia nostra se refellere, si dicant, est Lutheranus, est Calvinista. &c.

EXCALVINIZATOR Papista. Amice, nemo bonus ista legens non cogitat; Mutato nomine de teq; tuisq; fabula dicitur, & quam in icos fabam eudis Romano-catholicos; verbis penè totidem in te recudere liceret eandem, si liberet. Nam quos Apostata Galilæos, Ariani Homousianos & Athanasianos dicitabant; ijdem erant Papistæ, Pontificii, Romano-catholici; quos tu, similesque tui Hæreticos appellatis; omnium hæresium atque hæreticorum inde à Christo hucusque Iudices & Condemnatores. Vide, an non tute sis ille, qui leonis indutus exuuias, sese pro leone gerebat: sed suus ruditus auritum prodebat.

II. MINISTER Calvinista. Ex hac Schola Papistica prodiit nuperrimè quidam Ioan. Copensteinius, homo, pro nomine, dura ceruicis siue capitis lapidei: 2. Ex nescio quo infimo atque obscuro loco factus nunc Parochus Heidelbergensis.

EXCALVINIZATOR Papista. Utinam iste lapis in cœlesti Ciuitate Domoq; Dei fiat olim in caput anguli; neque antetibi, aut cuiquam in Lapidem offensionis. Sed vide, Laurenti, ne tu ista dicens sis dura frontis, & oris infruniti.

AD II. Neq; putes me infimum obscurumq; locum mihi probro ducere; quin gloriæ potius; qui elegi abiectus esse in Domo Dei mei, magis, quam habitare in tabernaculis peccatorum: propter Eum, qui exinanauit semetipsum formam Serui accipiens; & humiliavit semetipsum factus obediens usq; ad mortem. Hæc gloria mea, S. Obedientia quæ indignum me fecit Parochum Heidelbergensem.

III. MINISTER Calvinista. I. Ut videlicet tam sublimi Sede se dignum ostenderet, Spartamq; exornaret suam, Censuram edidit titulata, Catechesis Caluino-Heidelbergensis Excaluinizata. 2. Poterat simpliciter dixisse, Heidelbergensis: uti mandato Illustr. Friderici II. ab Theologis Heidelbergensibus conscripta: sed Caluino-Heidelbergensis maluit; quam tamen Calvinus, anno 1564. mortuus, ne conspexit quidem vnquam: nihil ob aliud, quam ut doctrinam in ea faciat suspectam, & inuisam.

EXCALVINIZATOR Papista. AD I. Scias amice, me minimum ac nouissimum virorum, in S. Ordine Prædicatorum, elegisse nouissimum locum, habitumque Monastices, filii huius lucis despectum; ut discerem, non qui locus, habitusque Virum; sed Vir locum, habitumque infimum ac obscurum ornaret. Tuum tibi, & suum cuique iudicium esto; meum istud est: HUMILE EGO nunquam mutarim Sublimi, me penes si steterit: iam cum S. Obedientia tale quid me fieri voluit, dignus sim an indignus sede tali, mea nihil interest iudicare: huc tamen conuicti cum DEO teneor, ut sede officioque me dignum re ipsa probare laborem.

AD II. Quod autem scripsi, Catechesis Caluino-Heidelbergensis potius, quam simpliciter Heidelbergensis; ratio est: Quia in ea tota non est vlla ad vllam pene questionem responsio, quæ non vel ex solis Caluini Institutionum libris, (ceteros taceo,) esse petita demonstrari queat. Quâ causâ hoc solenne teneo in Castigatione mea apologiæ tuæ, ut ad quamq; interrogationem ex Caluino primam subiiciam responsionem. Id quod non est doctrinam Catechetica inuisam red-

):( ):(dere

Deartuata Præfatio

dere vel suspectam; sed manifestam demonstrare Veritatem, quod *conueniant rebus nomina queq; suis.*

IV. MINISTER Caluinista. Mihi autem cum exemplar *Catechesis Excaluinizate* traderetur, omnino officii mei esse putavi, atque etiam è re Ecclesiæ; vt ad imitationem Veterum Tertulliani, Athanasij, Lactantij, Cyrilli, & aliorum, pro Orthodoxia Apologiam adornarem, quamuis vix è morbo grauissimo reualefcens. &c.

EXCALVINIZATOR Papista, Vtinam is esses, qui in Veterum pro Christianis Apologistarum inseri album posses! Iam nosse venerari, adeoq; etiam adorare cum iisdem, quæ nunc blasphemæ, & anathematizæ contra hodiernam ac priscam illam Orthodoxiam. Sed in Apostasia ab S. Sede Romana esse Tertulliani similior; quam in cæteris, laboras. Sanet te DEVS, vt in vitam nouam respices, resipiscas ac viuas.

V. MINISTER Caluinista. Causa me mouit triplex: I. Ratio muneris mei, & Vocationis; quoniam oportet Episcopum non solum i. Tim. 3. *Doctorem, & amplectentem eum, Tit. 1. qui secundum doctrinam est, fidelem sermonem;* sed etiam vt potens sit *contradictentes arguere.* II. Doctrinæ in Catechesi cum doctrina Ecclesiarum nostrarum vnitas atque Conspiratio, cui, quotquot ad Ministerium admittimur, propria manu subscribimus; quæque in Synodo Dordracena anno 1619. magno consensu est approbata, & speciali decreto confirmata. Præterquam quod in Scholis & Ecclesiis plurimum est necessaria; Originemq; trahat ab Apostolis, & Ecclesia Primitiua: & ipse Origenes Catechisten egerit Alexandria. III. Catechesios quoad materiam solida perfectio, quoad formam perspicua breuitas, quoad modum concinna dispositio; vt ea omnes antecellat, in plures linguas translata, & transferenda.

EXCALVINIZATOR Papista. AD I. Vtinam non profiterere potius inter *habentes speciem quidem pietatis; virtutem autem eius abnegantes, & curiosa sectantes. &c. venientes in vestimentis ouium. &c.*

AD II. Itane hæc Vestra est Augustana Confessio? Negant quotquot Lutherani sunt quæ Molles, quæ Rigidæ Confessionistæ. Sed cum illis tute istud discepta, si velis.

AD III. Formam, Modumq; Catechesios Caluinianæ culparim nihil; at Materiam defectionem esse defectuosissimam, mea aperuit Excaluinizatio.

Quod autem in plures sit translata linguas, ac transferenda, docet esse verissimum illud, 2. Tim. 2. 13. *Sermo eorum vt cancer serpit. Ex quibus est Lutherus & Caluinus, qui à Veritate excidentes subuerterunt quorundam fidem. Profana autem & vaniloquia deuita; multum enim proficiunt ad impietatem.*

VI. MINISTER Caluinista. I. Non deerunt alij viri docti, qui patrocinium Catechesios contra hunc Parochum sunt suscepturi; quibus ego incomparabiliter sum inferior. &c. Quod si cui hæc nostra, quia fere sunt extemporaria, & currente prælo elaborata, (quod vix tres, aut quatuor mentes ad instantes nundinas superessent;) minus satisfaciant; exactiora dantibus haud inmitus cedam. 2. Equidem cum S. Augustino Epist. 7. *fateor, me ex eorum numero esse conari, qui proficiendo scribunt; & scribendo proficiunt:* lib. 3. de Trin. in Proëm. Egoq; ipse multa, quæ nesciebam, scribendo me didicisse confiteor: Ibid. l. 1. c. 2. *Nec pigebit me, sicubi hæsito, dubitare, nec pudebit, sicubi erro discere.*

EXCALVINIZATOR Papista. Quod felix faustumq; fiet, Mihiq; Ipsisque Caluino-catecheticis Patronis aliis, cunctisq; cæteris salutæ eueniat, precor: Ita Voueo.

Dedicatoria Apologista.

Vouco. Interim ad extemporaria tua trimestria aut quadrimestria, plusquam triginti foliaria, ad vix vnicum meum folium, ruptis catatactis effusa; recipe mea hæc dimidiato pauciora menstrua. Adeo minime operosa & anxiosa est Veritas, contra negotiosissimam, anxiamque, machinosam & technosam Falsitatem.

AD 2. Cætera S. Augustini sunt bona bonis; at mala malis; Metuoque tibi; qui nomen profiteris inter, 2. Tim. 3. apprime depictos, *semper discentes, & nunquam ad scientiam Veritatis peruenientes*. Quam enim in multis & magnis erres hæreticè ex tuis te scriptis indicabit orbis; ex factis & cogitatis DEVS. Discere autem a me, opinor pudebit te; qui toties vtroneum te Magistrum profiteris meum; sed, quantum adhuc video, superciliosè putiscentem.

VII. MINISTER Calvinista. 1. Quem Apologia Patronum deligerem, nullus occurrit, nisi M. T. Rex III. Friderice V. idque iure speciali. 2. Fuit Fridericus III. cognomento Pius, M. T. proauus, cuius mandatu Catechesis hæc primitus est cõscripta, & Ecclesiis, Scholisq; commendata. 3. Fuit Fridericus IV. M. T. Pater, quo post Heroem Casimirum, Catechesios patrociniũ suscepit. &c. 4. Neque Tu in fide terminos antiquos es transgressus: 5. Itaque non minus FRIDERICIANA quam *Heidelbergenfis* forte non immerito dici poterit. &c.

EXCALVINIZATOR Papista. AD I. Equidem Friderico V. feliciora, & Maiora ex animo precor, Faucoque, Voucoq; sed saluo isto: *Date Casari, que sunt Casaris*, in Politicis; Et in Sacris, *quæ Dei, Deo*; transferenti regna soli per suum in terris Vicarium Papam Romanum; teste facti multiplicis Historiæ.

AD II. Fridericus III. autem Pij cognomen, ex mutato in Calvinifimum Lutheranismum, sibi inuenit apud similes tui Palpones.

AD III. Heroemque Casimirum miræ, quas dedit, strages fecere, præsertim Vnckeliani pagi.

AD IV. Memoranda vero *Antiquitas* est Catechesios vestræ; vt quæ vltra proauum retrò non ascendat mortuum anno 1576.

AD V. Demum; aut Fidei Calvinianæ; aut Domui Fridericianæ irrogas iniuriam; dum *Catechesin* nominas *Fridericianam*: Et tamen vere. Nam cum Catechesin fateri Calvinianam necesse sit; adeo singularum quæstionum Responsa sunt Caluini: item necesse est *Fridericianam Domum* esse, dicitque debere *Caluinianam*: Quod epitheti tute ipse fugis, & auerfatis; licet tua sit vox ista solennis: *Calvinus noster*. Necessariæ quoque sunt istæ reciprocationes: *Catechesis Calviniana est Fridericiana*; & è contra. *Domus Fridericiana, est Calviniana*.

Quocirca Nomine & Omine infelici tua cadit Dedicatio: nec potest esse grata menti; nisi in reprobam datæ mentem.

MINISTER Calvinista ad
Lectorem.

In hoc nostro Examine *Excaluinizationis Parochiana*, si quid oculos nostros forte præter-

);( );(2

curret

Deartuata Prefatio Dedicatoria Apologista.

currerit, quod accuratiore examine dignum videri possit; dabitur, (si volet *Parochus*; aut si hæc ipsi non sufficiant,) alias de eo inquirendi oportunitas.

EXCALVINIZATOR *Papista.*

Tua recipe verba; pro *Excaluinationis Parochiana* posito *Apologia Caluino-catechetica*: & pro *Parochus* pone *Minister Calvinista*.

VALE:

Hocque AGE.

COPPENS.